

17 Απριλίου 1822

Τα κορίτσια της Νιάουστας

Καθώς η επανάσταση συμπλήρωνε κιόλας ένα χρόνο στην Πελοπόννησο και στη Ρούμελη, οι φιλικοί διέτρεχαν την υπόλοιπη Ελλάδα, προσπαθώντας να ξεσηκώσουν και τους Έλληνες της Μακεδονίας. Οι Τούρκοι το έμαθαν και διέταξαν να γίνει απογραφή του πληθυσμού, ώστε να εντοπίσουν τους νεοφερμένους στις μακεδονικές επαρχίες. Όταν ξεσηκώθηκαν και τα χωριά του Ολύμπου, οι Τούρκοι ζήτησαν από τις οικογένειες των προκρίτων της Μακεδονίας να στείλουν ομήρους. Έτσι μόνο θα έπειθαν πως ήταν νομοταγείς. Πολλοί πειθάρχησαν κι άλλοι αρνήθηκαν με διάφορες δικαιολογίες.

Στη Νιάουστα (τη σημερινή Νάουσα) έγινε σύσκεψη. Ο μνημένος στη Φιλική Εταιρεία Ζαφειράκης, ο Άγγελος Γάτσος και ο οπλαρχηγός Καρατάσος αποφάσισαν να επισπεύσουν την επανάσταση. Με λίγους άνδρες, κυρίευσαν την πόλη και ύψωσαν την επαναστατική σημαία, στις 22 Φεβρουαρίου 1822, στο κάστρο. Γάτσος και Καρατάσος, με 1800 άνδρες, πήγαν να καταλάβουν τη Βέροια που ήταν κλειδί για την περιοχή. Στη μάχη που ακολούθησε, οι Έλληνες νίκησαν. Από τη Θεσσαλονίκη, όμως, ξεκίνησε στρατός με 16.000 Τούρκους. Οι Έλληνες υποχώρησαν στη μονή Δοβρά όπου και οχυρώθηκαν. Εκεί, απέκρουσαν επίθεση 4.000 αντρών και σκότωσαν 500 από αυτούς. Αλλά η θέση δεν θα μπορούσε να κρατηθεί για πολύ. Γύρισαν στη Νιάουστα, όπου οργάνωσαν την άμυνά τους.

Οι Τούρκοι έκαναν αλλεπάλληλες επιθέσεις κατά της πόλης. Αποκρούστηκαν όλες με ηρωισμό. Τότε, προχώρησαν σε άλλες μεθόδους: Πλησιάσανε αντιπάλους του Ζαφειράκη και τους έπεισαν να βοηθήσουν. Στις 13 Απριλίου, οι Τούρκοι έκαναν γενική έφοδο. Την κατάλληλη στιγμή, κάποιος από τους μιλημένους, άνοιξε την πύλη του Αγίου Γεωργίου. Οι Τούρκοι μπήκαν μέσα στην πόλη, όπου ακολούθησαν φοβερές οδομαχίες και σφαγές. Τρεις χιλιάδες Έλληνες σκοτώθηκαν εκείνη την ημέρα. Ο Ζαφειράκης κατάφερε να φτάσει στον πύργο του και να οχυρωθεί. Στον πύργο είχαν καταφύγει και πολλά γυναικόπαιδα. Έφτασαν και ο Καρατάσος με τον Γάτσο. Η κατάσταση ήταν απελπιστική. Αμύνθηκαν τέσσερις μέρες.

Στις 17 Απριλίου 1822, αποφάσισαν έξοδο. Με ηρωισμό, έσπασαν τον κλοιό. Ο Καρατάσος, ο Γάτσος και 300 άντρες πέρασαν και κατέβηκαν στο Μεσολόγγι. Ο Ζαφειράκης κι ο γιος του Καρατάσου έπεσαν στη μάχη. Τα κεφάλια τους στάλθηκαν στον σουλτάνο. Τα γυναικόπαιδα δεν τα κατάφεραν. Οι Τούρκοι μπήκαν στον πύργο κι άρχισαν να σφάζουν και να βιάζουν. Τότε, 13 κορίτσια της Νιάουστας, μανάδες και παιδιά, συγκεντρώθηκαν στη γέφυρα της Αραπίτσας, πάνω από τον καταρράκτη. Καθώς οι Τούρκοι τις πλησίαζαν, ρίχτηκαν στο ποτάμι προτιμώντας τον θάνατο από την ατίμωση.

Η Νιάουστα έμελλε να ελευθερωθεί 90 χρόνια αργότερα.

1194: Ο βασιλιάς της Αγγλίας Ριχάρδος Α' ο Λεοντόκαρδος επιστρέφει στην πατρίδα του από την τρίτη Σταυροφορία και ενθρονίζεται για δεύτερη φορά. Είναι η εποχή της δικαίωσης του «Ρομπέν των Δασών» και του «Ιβανόη».

1808: Στον πόλεμο εναντίον όλων, ο Ναπολέων Βοναπάρτης ολοκληρώνει τον ναυτικό αποκλεισμό της Αγγλίας, με διάταγμα για την αμερικανική ναυτιλία. Το εμπόριο, που πρώτοι οι Άγγλοι χρησιμοποίησαν ως όπλο, στρέφεται εναντίον τους.

1821: Ο Λυκούργος Λογοθέτης (1772 - 1850) υψώνει την επαναστατική σημαία στη Σάμο.

1894: Γεννιέται ο Νικήτα Χρουτσόφ, μέλος της ηγετικής τριόικα μετά τον θάνατο του Στάλιν (1953) και μοναδικός ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης από το 1958 ως το 1964. Επέβαλε την «αποσταλινοποίηση», η οποία ξεκίνησε με το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ το 1956.

1941: Στρατός και κυβέρνηση της Γιουγκοσλαβίας παραδίνονται στους Γερμανούς στο Βελιγράδι..

1944: Στην Ιταλία, παραιτείται το υπουργικό συμβούλιο του στρατάρχη Πιέτρο Μπαντόλιο που καλείται να σχηματίσει νέα κυβέρνηση.

1957: Αφήνεται ελεύθερος ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος μετά από την 13μηνη εξορία του, στις Σεϋχέλλες.

1961: Απόβαση Αμερικανών και Κουβανών αντικαθεστωτικών στον Κόλπο των Χοίρων εξελίσσεται σε φιάσκο.

1969: Ο Σιρχάν Μπ. Σιρχάν κρίνεται ένοχος για τη δολοφονία του Ρόμπερτ Φ. Κένεντι, τον οποίο είχε πυροβολήσει κατά την διάρκεια προεκλογικής εκστρατείας στην Καλιφόρνια τον Ιούνιο του 1968.

1969: Ο ηγέτης της «άνοιξης της Πράγας», Αλεξάντερ Ντούμπτσεκ, παραιτείται από την ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος της Τσεχοσλοβακίας και αντικαθίσταται από τον Γκούσταβ Χούζακ.

1975: Οι Κόκκινοι Χμερ της Καμπότζης καταλαμβάνουν την Πνομ Πενχ και εγκαινιάζουν μια αιματηρή περίοδο διακυβέρνησης, κατά την οποία υπολογίζεται ότι περισσότεροι από ένα εκατομμύριο άνθρωποι έχασαν την ζωή τους.

1989: Νομιμοποιείται από τις πολωνικές αρχές, μετά από επτά χρόνια στην παρανομία, το συνδικάτο «Αλληλεγγύη».

1993: Πεθαίνει από καρδιακή προσβολή ο Τουργκούτ Οζάλ, πρόεδρος της Τουρκίας από το 1989.

2004: Οι Ισραηλινοί δολοφονούν στη Γάζα τον ηγέτη της Χαμάς, Αμπντέλ Αζίζ αλ Ραντίσι, ελάχιστες εβδομάδες μετά την δολοφονία του προκατόχου του.

2005: Μετά από πάνω από εξήντα χρόνια, αποχωρεί από την ενεργό δράση ο ηγέτης των Τουρκοκυπρίων, Ραούφ Ντενκτάς. Στις «προεδρικές εκλογές» στα κατεχόμενα νικητής αναδεικνύεται ο Μεχμέτ Ταλάτ.

Η 17^η Απριλίου στον πολιτισμό

17 Απριλίου 1521

Η επανάσταση του Λούθηρου

Οι «95 θέσεις» που ο Μαρτίνος Λούθηρος ανάρτησε στην εκκλησία της Βυρτεμβέργης το 1517 εναντίον των παπικών καταχρήσεων ([βλ. 31.10.1517](#)), προκάλεσαν διχασμό στις τάξεις των πιστών. Στα 1520, ο πάπας Λέων Ι΄ τον αφόρισε. Ο Λούθηρος κι ο γερμανικός λαός έκαψαν το σχετικό έγγραφο ως αιρετικό. Στα 1521, ο βασιλιάς της Ισπανίας και αυτοκράτορας της Γερμανίας Κάρολος Ε΄ καταδίκασε τον λουθηρανισμό, έθεσε εκτός νόμου

τον Λούθηρο και ζήτησε να καούν τα βιβλία του. Στις 17 Απριλίου 1521, η Δίαιτα της Βορμς τον αφόρισε. Ο Λούθηρος απομονώθηκε σ' έναν πύργο, στο δάσος της Σαξονίας.

Τα συγγράμματά του πυρπολούσαν τις ψυχές του λαού αλλά και του λαϊκού κλήρου. Κάποιοι άλλοι συνέδεαν τις περί θρησκείας θέσεις του με το αίτημα για κατάργηση της φεουδαρχίας. Οι αγρότες νόμισαν ότι βρήκαν σ' αυτόν, τον πνευματικό τους πατέρα. Η καταπίεση των επισκόπων και των φεουδαρχών έγινε μοχλός ανταρσίας. Το χαλάζι και οι θύελλες του 1524 κατέστρεψαν την παραγωγή αλλά οι (εκκλησιαστικοί και λαϊκοί) φεουδάρχες ζητούσαν «τα λεφτά τους».

Η επανάσταση των χωρικών ξέσπασε βίαιη στα 1524. Οι παπάδες των ενοριών και οι αστοί των πόλεων συντάχθηκαν μαζί τους. Ο Λούθηρος την καταδίκασε και κατακρίθηκε ως προδότης αλλά το κήρυγμά του έγινε σημαία πάλης για την ισότητα. Σε ένδειξη αγωνιστικής συμπεριφοράς, οι παπάδες παντρεύονταν κατά εκατοντάδες. Οι μάχες αναστάτωσαν την Γερμανία ως το 1528, όταν οι χωρικοί νικήθηκαν ολοκληρωτικά. Οι αρχηγοί τους κατέφυγαν στην Ιταλία. Μαχαιροβγάλτες πρόλαβαν τον ένα από αυτούς και τον σκότωσαν για να εισπράξουν την αμοιβή της επικήρυξης του από κάποιον φεουδάρχη.

Ως τότε, 130.000 χωρικοί είχαν πέσει στα πεδία των μαχών, 10.000 είχαν εκτελεστεί σε ένα μόνο δουκάτο, 50.000 ήταν άστεγοι. Οι επαναστάτες είχαν καταστρέψει εκατοντάδες πύργους κι εκατοντάδες μοναστήρια. Αναρίθμητες πόλεις και χωριά είχαν λεηλατηθεί.

Η επανάσταση των χωρικών κέρδισε κάποιες παραχωρήσεις στην Αυστρία, στην Έσση και στο Μπάντεν αλλά σε ολόκληρη την υπόλοιπη χώρα επέφερε ένα καθεστώς εκδίκησης και αυταρχισμού χειρότερου από πριν.

Στα 1537, ο Μαρτίνος Λούθηρος ζήτησε από τους προτεστάντες να μην υπακούουν στον πάπα και στους επισκόπους. Η θρησκευτική μεταρρύθμιση που λίγο έλειψε να εκμηδενιστεί με την επανάσταση των χωρικών, ζωντάνεψε κι απλώθηκε στην Ευρώπη. Την ασπάστηκαν και οι ίδιοι οι φεουδάρχες και την έκαναν σημαία στην πάλη τους εναντίον της εξουσίας του αυτοκράτορα.

Ο Λούθηρος πέθανε στις 18 Φεβρουαρίου του 1546 και δεν πρόλαβε να δει τη συνθήκη της Αυγούστας (1555), με την οποία καθολικοί και διαμαρτυρόμενοι αναγνωρίστηκαν ισότιμοι.

Ως τότε, είχαν προηγηθεί σκληρές μάχες. Σήμερα, οι προτεστάντες αριθμούν 323 εκατομμύρια πιστών, έναντι 123 των ορθοδόξων και 577 των καθολικών.

1790: Πεθαίνει ο Βενιαμίν Φραγκλίνος, Αμερικανός επιστήμονας και πολιτικός. Πρωτοπόρος στην έρευνα για τον ηλεκτρισμό, έγινε διάσημος για τη διπλωματική του δράση υπέρ των αμερικανικών αποικιών πριν, κατά και μετά τον πόλεμο της ανεξαρτησίας. Είχε γεννηθεί το 1706.

1977: Οι γυναίκες ψηφίζουν για πρώτη φορά στο πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν!

2001: Το Μαρούσι κατακτά το ευρωπαϊκό κύπελλο Σαπόρτα στο μπάσκετ νικώντας στον τελικό, στη Βαρσοβία, την γαλλική Σαλόν με 74 – 72.

2003: Σε ηλικία 93 χρόνων, πεθαίνει ο Γιάννης Λάτσης, ο «τελευταίος από τους μεγιστάνες» όπως αποκλήθηκε. Γεννήθηκε στις 14 Αυγούστου 1910.

2010: Πεθαίνει η Άννα Καλουτά, άλλοτε παιδί θαύμα του θεάτρου, μαζί με την αδελφή της, Μαρία (γνωστές ως «τα Καλουτάκια»). Είχε γεννηθεί στις 29 Σεπτεμβρίου 1918 (η Μαρία είχε πεθάνει στις 29 Οκτωβρίου 2006).

2012: Πεθαίνει ο τραγουδιστής Δημήτρης Μητροπάνος. Είχε γεννηθεί στις 2 Απριλίου 1948.

2014: Σε ηλικία 87 χρόνων, πεθαίνει στο Μεξικό ο βραβευμένος (1982) με Νόμπελ, Κολομβιανός λογοτέχνης, Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες. Είχε γεννηθεί στις 6 Μαρτίου 1927.